

art. 69; 's-Gravenhage 1586, art. 79; Dordrecht 1618—19, art. 86, thans art. 87).

Bindende kracht, zoo oordeelde men, komt aan de synodebesluiten als zoodanig niet toe. Bindende kracht heeft alleen het Woord des Heeren. En synodebesluiten worden door de kerkeraden aanvaard, omdat en in z o o v e r z e overeenkomen met het Woord des Heeren.

Zijn de kerken, zijn de synoden bij dit Schriftmatig inzicht gebleven?

Bewaarden ze de juiste gedachte, dat de macht verblijft bij de mandaterende kerken?

Helaas neen.

De kerken moeten met haar synoden, hoe nuttig en belangrijk en uitnemend werk ze vaak gedaan hebben en doen, uitermate voorzichtig zijn.

Al vrij spoedig na de Reformatie der 16e eeuw matigden de synoden zich soms een gezag aan, dat hun allerminst toekwam.

Het ging langzamerhand (en het gaat, ook in onzen tijd) naar het noodlottig proces, door Dr F. L. Rutgers zoo meesterlijk beschreven in De Heraut van 25 April 1886, waar hij o.m. zegt: „Kerkelijke bestuursleden, die, onder welken naam ook, zichzelf beschouwen als een soort van kerkelijke overheden, worden door die positie als vanzelf gedrongen, hun macht als zoodanig te handhaven. Vindt dit tegenstand, dan komen zij er als vanzelf toe, met alle hun ten dienste staande middelen het verzet te breken. En wanneer dan dat verzet zich gronden kan op Gods Woord, terwijl hun eigen heerschappij zich daaruit niet laat rechtvaardigen, dan is wederom zeer natuurlijk, dat zij hoe langer hoe meer Gods Woord gaan ter zijde stellen, om zich achter hun menschelijke inzettingen te verschanssen. Op de zuiverheid van leeren van leven wordt dan allengs minder gelet; meer en meer wordt uitsluitend geijverd tegen alles wat de hiërarchie in gevaar brengt; strijd tegen haar gezag wordt tenslotte de groote, de meest strafbare, de bijna onvergeeflijke zonde; en het is dan deze zonde, die bepaaldelijk getroffen wordt door de toepassing van de kerkelijke tucht. Zij verandert dan geheel van karakter, al behoudt men ook het woord en de vormen. Zij ontgaat tot een steunsel voor de kerkelijke hiërarchie, tot een dwangbuis voor de overheerschte gemeenten, tot een wapen in den kerkelijken strijd”. (Wij spatieerden). Is het niet, alsof hier ontworpen wordt, nauwkeurig en scherp, een beeld van den geest en de drijving der hiërarchische synoden van '42 en daarna?

Iets dergelijks ontmoeten we ook b.v. op de Geldersche Synode van 1618 (Reitsma en van Veen, IV, 219) waar ze uitsprekt „dat aan de synode competeert wetten te geven en niet van een classis te ontvangen” — Een Commissie, die in 1721 zal opstellen een concept Visitatie-reglement is eenparig van gevoelen, dat de Christelijke Synode o.a. moet „o r d o n n e e r e n e n g e l a s t e n” dat alle kerkeraden alle zaken, waarnaar in de visitatie-vragen onderzoek gedaan is, „stiptelijk in praktijk brengen en onderhouden”. — De predikant van Rijnsoord brengt in den kerkeraad twee stemmen uit; een synodale resolutie van 1726 had uitgemaakt, dat die oude gewoonte bestendig zou worden. Twee ouderlingen en een diaken vragen voor dit zonderling gebruik bewijs uit Gods Woord. De predikant zegt: „er ligt een synodale resolutie, welke wij allen moeten gehoorzamen en waaraan wij ons moeten onderwerpen, als zijnde de hoogste (!) kerkelijke vergadering en degenen die zich daartegen stellen zijn aan de kerkelijke censure onderworpen” (!!). De Classis weet „deze personen” tot „onderwerping” te brengen.

De klauw van het Beest.

In De Heraut, nr 476, schrijft Prof. Rutgers: „Gelukkig de kerk, die ontkomen is aan de ongerechtigheden eener Protestantse hiërarchie”.

Maar ook de vrijgemaakte kerken hebben toe te zien. Terecht schreef Prof. Rutgers in het Heraut-artikel van 25 April 1886: „Zij er maar in onze kerken door des Heeren gunst, kennis van Gods Woord en van zijn ordonnantiën; bereidvaardigheid om zich daaraan tot elken prijs te onderwerpen; opmerkzaamheid op de teekenen des tijds en op de lessen der geschiedenis; en een vast vertrouwen op de macht van de wezenlijke en de eenige kerkelijke Overheid, d.i. op de almacht van den eeuwigen Koning, die door revolutie van zijn dienaars toch nooit kan worden ontroond!”

Het zal duidelijk zijn, waarom we meenden tegen het nieuwe Oosterbeekse palliatief te moeten ingaan.

De stem uit Oosterbeek riep: vrede, vrede!

Men meende daar de kerk te bouwen. Inderdaad was men bezig te breken.

Want alle vrede, die zich niet baseert op recht, het recht, dat vraagt naar de feiten, is een schijnvrede, een valsche vrede, en daarom nieuwe bron van verwarring en oneenigheid.

Iemand kan wel vrede roepen. Maar intusschen kan hij, schoon gansch onbedoeld, onvrede te voorschijn roepen.

Men spiegele zich aan het woord, dat we (met geringe wijziging) aan Tacitus ontleenen: „Quum pacem vocarent, vastitium faciebant”. (Terwijl ze „vrede” riepen, waren ze bezig, stukken te maken.) P. D.

HEIDELBERGSCHE CATECHISMUS

Aan de abonnees op mijn „Heidelbergsche Catechismus”: deel II, bl. 36, regel 16 v. b. staat: Want, Lees: K. S. Wat.

ZENDING EN EVANGELISATIE

De hulpdiensten op het Zendingsterrein

In het voortreffelijk rapport, dat ter Generale Synode te Amersfoort, namens commissie III door Ds M. de Goede werd uitgebracht inzake de Zending onzer kerken, komt een zinsnede voor, waarin gewzen wordt op het feit, dat op den medischen dienst zeer sterk is bezuinigd, waarna de commissie als haar oordeel uitspreekt: „Dat deze dienst naar Verenigingen dient te worden overgeheveld”.

Geldgebrek alléén is hiervan niet de oorzaak, maar in veel sterker mate de overtuiging, dat met de „comprehensive approach-idee” in ons zendingswerk radicaal gebroken dient te worden. De Synode van Amersfoort heeft streng onderscheiden tusschen den Hoofddienst — de prediking van het Evangelie aan alle creaturen, dat naar het bevel van den verhoogen Heiland de taak der Kerk is, — en de Hulpdiensten, die naar het oordeel der Synode moeten worden overgelaten aan daartoe te stichten Verenigingen.

Voor den Schooldienst bestaat een Vereniging — is althans in oprichting — en de broeders in Gouda hebben onder den zegen des Heeren al heel wat ten behoeve van het onderwijs op O-Soemba tot stand kunnen brengen. Voor den medischen dienst echter bestaat nog geenerlei organisatie.

Inzake de zendingsterreinen sprak de Synode uit, dat Oost-Soemba en het eiland Savoe, alsmede de Daerah Istimewa Kalimantan Barat (West-Borneo), „zullen zijn zendingsterreinen van de Gereformeerde Kerken in Nederland, zooals ze in deze Synode zijn vertegenwoordigd”. Het eigenlijke zendingswerk op Oost-Soemba moet geacht worden ten einde te loopen.

Inzake zendende kerken besloot de Synode:

1. De kerk van Zwolle zal zijn „zendende kerk” voor de terreinen Oost-Soemba en Savoe;

2. zoolang niet een bepaalde kerk in Friesland als „zendende kerk” optreedt, zullen de kerken in Friesland worden beschouwd als „zendende kerken” voor het terrein West-Borneo (of eventueel ander terrein);

3. aan alle kerken te adviseeren, zoowel met de kerk van Zwolle als met de kerken in Friesland samen te werken, tot een volgende Generale Synode een beslissing zal hebben genomen inzake eventuele, uit de kerken opkomende, concrete voorstellen omtrent samenwerking van bepaalde ressorten voor één zendingsterrein.

Al onze kerken zijn dus „zendende kerken” en zij hebben die verheven taak te vervullen in opdracht van den Koning der Kerk. De gedachte aan deze roeping ontrooft te zijn, komt zelfs niet in ons op.

Naast den Hoofddienst vragen ook de Hulpdiensten onze volle aandacht en daadwerkelijke medewerking. Dit werk is echter opgedragen aan Verenigingen.

In overeenstemming met deze Synodebesluiten werd

in de provincie Utrecht in beginsel een dergelijke Vereniging gesticht, en tot den aanpak van dit werk een voorloopige commissie benoemd van vijf leden. Deze commissie heeft zich over den juiste vorm en de te volgen wegen ernstig beraden en het is op grond van dit beraad, dat de commissie het volgende denkbeeld onder de aandacht brengt en ter ernstige overweging hartelijk aanbeveelt:

We moeten komen tot een „landelijke organisatie voor Medischen- en Schooldienst op de zendingsterreinen der Gereformeerde Kerken”.

Deze organisatie zou kunnen bestaan uit acht gewestelijke Verenigingen, wier taak het zou moeten zijn ieder in eigen ressort de gemeenten te stimuleren door voorlichting, informatie, het stichten van plaatselijke commissies e.d., om zodoende de liefde en offervardigheid voor dezen arbeid op te wekken en gelden ervoor in te zamelen.

Deze acht gewestelijke organisaties vormen met elkander het landelijk Verband, door welk Verband benoemd worden twee Sub-commissies of secties, elk van b.v. 7 leden; één sectie voor den Schooldienst en één voor den Medischen dienst. Voor den Schooldienst zou het bestuur van de Vereniging S.O.S. de aangewezen instantie zijn.

Het landelijk Verbandsbestuur zou kunnen worden gevormd door:

1. afgevaardigden der Gewestelijke Verenigingen; uit elk gewest één;

2. afgevaardigden uit de zendende kerken; uit Zwolle en Friesland elk één;

4. afgevaardigden uit de beide secties; uit elke sectie twee;

1. afgevaardigde van de Zendingsdeputaten.

Totaal dus 15 personen. Er is op deze wijze contact met alle instanties.

Dit landelijk bestuur benoemt uit zijn midden een Voorzitter en 2en Voorzitter, een 1sten en 2den Secretaris en een Penningmeester. Deze vijf personen vormen het dagelijksch bestuur.

Het landelijk bestuur heeft tot taak te trachten te voorzien in de noden en behoeften van de Hulpdiensten op de zendingsterreinen onzer kerken, en het geeft aan de Ingekomen gelden een bestemming in overleg met alle betrokken instanties en na uitgebracht advies door de betrokken secties, aan welke secties ook de uitvoering der besluiten is opgedragen.

De Vereniging S.O.S. krijgt in dit plan wel een geheel ander karakter, maar dit lijkt toch eenvoudiger dan dat men twee geheel zelfstandige landelijke organisaties krijgt: één voor den Schooldienst en één voor den Medischen dienst, en men moet dan nog gaan trachten deze beide Verenigingen met volledige besturen en raden van Toezicht te gaan overkoepelen met een landelijk dak. Het staat te vreezen, dat dit een geweldigen rompslomp zou geven, en dat het naast elkaar werken van den Hoofddienst — de Zending — en twee volledig uitgeruste Hulpdiensten, verwarring, versnippering en energieverspilling zou geven, die slechts nadeelig zouden kunnen werken.

De Utrechtsche commissie meent met het bovenstaande een constructief plan te hebben aangeboden en vertrouwt, dat het de aandacht en ernstige overweging zal mogen verwerven die het verdient en die voor de uitvoering der Synodale besluiten noodzakelijk zijn.

Het voorloopig correspondentie-adres der commissie is: H. TROOSTHEIDE, Soestd. weg 219 Zuid te Bilthoven. Telef. 2010 (K 3402).

DE CRISIS VAN HET GEZAG

in het bedrijfsleven (XIII)

Naar het ons voorkomt zal men zulk een opvatting, welke wij verleden week bij dr van Es tegenkwamen, over het paradijs als van een communistischen hellestaat en dit geldt evenzeer van de komende nieuwe wereld, alleen dan kunnen handhaven, wanneer men er van uitgaat, dat in den staat der rechtheid de menschen volkomen elkanders duplicaten waren, zoowel wat aard en aanleg als wat gaven en talenten en arbeidstaak betreft. En nu houden wij met prof. dr K. Schilder in diens werk „Wat is de hemel?” (J. H. Kok, Kampen, 1935) vast aan deze overtuiging, dat „geen enkel mensch den ander gelijk is, geen enkele kip, en dus ook geen enkel ei, ooit duplicaat geweest is” (blz. 81). Wij zouden hier ook een woord van dr Emil Brunner kunnen citeren uit zijn „Gerechtigheid” (blz. 47): „Gott schafft keine Schemata, sondern Individualitäten”. (God schept geen schemata, maar individualiteiten.)

Dit betekent dat er niet alleen zou komen bij ontwikkeling van het leven in den staat der rechtheid verscheidenheid onder de menschen naar hun personen, eigenschappen en onderscheiden begaafdheden, doch ook in hun werk-opdrachten, want tot de vervulling daarvan in den dienst van God waren deze talenten en gaven alleen gegeven. Prof. Schilder zegt daarvan in zijn meergenoemd werk „Wat is de heme!” op blz. 250: „De h o f zou uitgroeien tot het paradijsder-volheid. Doch dit niet alleen. Ook het mensche n paar-van-den-beginne zou uitgroeien tot de

gemeente-der-volheid, welke omvatten zou al diegenen, die in en door Gods scheppings- en voorzienigheidswoord ten leven waren geroepen. En, wij alle gemeenschap in den zulveren staat der ongerepte dingen zich geleidelijk organiseert in een natuurlijke ontplooiing van het patriarchaal geregeerde leven, daar zou dat menschenpaar zich ook gaandeweg ontwikkelen in den „stads”-vorm. Er zouden zijn leiders en geleiden, er zou zijn overheid en onderdaan”. In dezen laatsten zin veroorloofden wij ons met het oog op ons onderwerp spatiering aan te brengen.

Wij hebben bij deze verscheidenheid dan ook niet te doen met een gevolg van de zonde, maar met Gods Schepperwil, en dat bij den aanvang en sindsdien ook na den zondeval en eens straks ook aan het eind der dagen, wanneer de volkomenheid en de eindvervulling van het woord: „Zie ik maak alle dingen nieuw”, zal ingaan. Ook in dezen kiezen wij, om met prof. Schilder te spreken in zijn „Wat is de hemel?” (pag. 53) „positie niet in het nog niet gekomen zijn van het „eeuwige”, doch in het altijd gekomen zijn, komen, komen zullen van „den” Eeuwigen God.

Wij herinneren in dit verband aan hetgeen prof. dr H. Bavinck schrijft in zijn Gereformeerde Dogmatiek, derde deel: „Substantieel is er door de zonde niets uit den mensch weggenomen en niets in hem ingebracht. Het is dezelfde mensch, maar nu wandelend, niet naar God heen, maar van God af, het verderf tegemoet”.